

Tietoa eturauhassyövästä

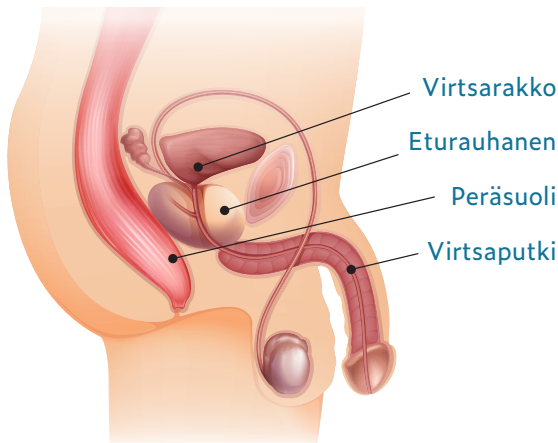
www.aiheenasyopa.fi/eturauhassyopa

Eturauhanen ja siihen liittyvät sairaudet

Eturauhanen on pieni, noin luumun kokoinen rauhanen, joka sijaitsee virtsarakon alapuolella peräsuolen edessä. Eturauhasen läpi kulkee virtsaputki, jonka kautta virtsa ja siemenneste poistuvat elimistöstä. Peräsuoli eli suolen viimeinen osa sijaitsee välittömästi eturauhasen ja virtsarakon takana.

Eturauhanen sijaitsee useiden tärkeiden elinten lähellä, joten **eturauhasen syöpä** ja sen hoito voivat vaikuttaa normaaleihin virtsaamis-, ulostamis- ja sukupuolitoimintoihin. Syövän lisäksi muita tyypillisiä eturauhasen sairauksia ovat **eturauhasen hyvänlaatuinen liikakasvu** tai **eturauhastulehdus**.

Eturauhanen on miesten sukupuolirauhanen, joka on lisääntymisen kannalta tärkeä elin. Eturauhanen tuottaa hedelmöittymistä edesauttavia yhdisteitä, kuten **PSA-entsyymiä** eli prostataspesifistä antigeeniä. Toimiakseen kunnolla eturauhanen tarvitsee **testosteronia** ja sen sivutuotetta **DHT:tä** eli dihydrotestosteronia.

PSA, prostataspesifinen antigeeni; DHT, dihydrotestosteroni.

Lue lisää eturauhasen anatomiasta ja siihen liittyvistä sairauksista.

<https://www.aiheenasyopa.fi/fi/eturauhassyopa/eturauhanen-ja-siihen-liittyvat-sairaudet>

**Usein
eturauhassyöpä
etenee suhteellisen
hitaasti.**

Lue lisää eturauhassyövästä.

<https://www.aiheenasyopa.fi/fi/eturauhassyopa/mika-eturauhassyopa>

Mikä on eturauhassyöpä?

Eturauhassyöpä on Suomessa yleisin miehillä todettu syöpä. Suomessa todetaan vuosittain yli 5 000 uutta eturauhassyöpää. Uusista miesten syöpätapauksista lähes 30 % on eturauhasen syöpiä.

Eturauhasen syövässä eturauhasen solut alkavat muuttua pahanlaatuisiksi. Usein eturauhassyöpä etenee suhteellisen hitaasti. Kestää yleensä vuosia ennen kuin syöpä on havaittavissa ja vielä pidempään ennen kuin se leviää eturauhasen ulkopuolelle. Osalla sairastuneista ilmenee nopeammin etenevä aggressiivinen tauti.

Suurin osa kaikista eturauhassyövästä todetaan, kun syöpä on paikallinen tai paikallisesti edennyt. Eturauhassyövässä ennuste on varsin hyvä, viiden vuoden kuluttua syövän toteamisesta elossa oli noin 94 % vuosina 2017–2019 seuratuista potilaista.

Eturauhassyövän syyt ja riskitekijät

Eturauhassyövän riskiin vaikuttaa eniten ikä. Eturauhassyöpä todetaan Suomessa keskimäärin 70 vuoden iässä. Vain noin 5 % on diagnosointihetkellä alle 60-vuotiaita.

Muita mahdollisia riskitekijöitä ovat perimä, elämäntavat ja etninen tausta.

Noin 2–5 % eturauhassyövistä on perinnöllistä tyyppiä.

Isän tai veljen eturauhassyöpä voi kohottaa riskin kaksinkertaiseksi.

Runsas rasvan ja lihan käyttö sekä tupakointi saattavat kohottaa eturauhassyövän riskiä.

Tutustu eturauhassyövän riskitekijöihin.

<https://www.aiheenasyopa.fi/fi/eturauhassyopa/eturauhassyovan-syyt-ja-riskitekijat>

**Joillakin eturauhassyöpä
saattaa ilmetä muutoksina
virtsaamisessa tai
sukupuolitoiminnoissa.**

Lue lisää eturauhassyövän oireista.

<https://www.aiheenasyopa.fi/fi/eturauhassyopa/eturauhassyovan-oireet-ja-diagnoosi>

Eturauhassyövän oireet

Eturauhassyöpä ei aina aiheuta oireita, etenkin varhaisessa vaiheessa. Syövän paikallinen eteneminen saattaa aiheuttaa joillekin virtsavaivoja. Virtsavaivat voivat johtua kuitenkin myös muusta syystä, kuten esimerkiksi eturauhasen hyvänlaatuisesta liikakasvusta.

Jos eturauhasen syöpä on päässyt leviämään pidemmälle elimistössä, se voi aiheuttaa luustokipuja tai ilmetä yleisoireina, kuten esimerkiksi laihtumisena, anemiana ja yleisenä heikkoutena.

Oireet voivat olla myös merkki jostakin muusta sairaudesta, joten niiden syy tulee aina tutkia tarkoin.

Eturauhassyövän oireita voivat olla esimerkiksi:

Virtsavaivat

Kipu lantion, lonkkien ja alaselän alueella

Laihtuminen, anemia ja yleinen heikkous

Eturauhassyövän diagnosointi

Eturauhassyöpä saa useimmiten alkunsa peräsuolen lähellä sijaitsevalla eturauhasen uloimmalla vyöhykkeellä. Alustavissa tutkimuksissa lääkäri tunnustelee eturauhasta peräsuolen kautta. Lisäksi tarvitaan sekä virtsa- että verikokeita.

Eturauhassyövän seulonnassa käytetään useimmiten **PSA-arvon** mittausta verestä. Kun eturauhasessa on jotain poikkeavaa, kuten eturauhassyöpä, PSA-proteiinia vapautuu tavallista enemmän verenkiertoon.

PSA-pitoisuus voi kohota, kun kyseessä on

- ▶ eturauhasen hyvänlaatuinen liikakasvu
- ▶ eturauhastulehdus
- ▶ eturauhassyöpä.

Alustavien tutkimusten jälkeen eturauhassyövän diagnoosi varmistetaan eturauhasesta otettavan koepalan avulla. Patologi määrittelee koepalan perusteella syövän erilaistumisasteen.

Koepalojen oton kohdentamisessa sekä levinneisyystutkimuksissa hyödynnetään enenevässä määrin magneettikuvausta. Lisäksi taudin levinneisyyttä voidaan tarvittaessa arvioida tietokone-tomografian (TT-tutkimus), luuston isotooppikuvauksen ja prostata-spesifistä membraaniantigeenimerkkiainetta hyödyntävän PSMA-PET-TT-kuvauksen avulla.

Levinneisyyden ja riskiryhmäluokittelun avulla lääkäri voi arvioida syövän ennustetta ja eri hoitovaihtoehtoja.

**Kun eturauhasessa
on jotain poikkeavaa,
PSA-proteiinia
vapautuu tavallista
enemmän.**

Lue lisää riskin arviosta ja riskiryhmäluokittelusta.

<https://www.aiheenasyopa.fi/fi/eturauhassyopa/eturauhassyovan-oireet-ja-diagnoosi>

Eturauhassyövän hoitovaihtoehdot

Eturauhassyöpään ei ole yhtä kaikille sopivaa hoitoa. Hoitovaihtoehtoja on monia ja niistä päätetään yksilöllisen tilanteen pohjalta. Joskus aktiivinen seuranta riittää ja hoidon aloittamista harkitaan vasta, jos oireita ilmenee tai syöpä on edennyt.

Hoitopäätökseen vaikuttavat monet niin itse sairauteen liittyvät kuin psykologisetkin tekijät, kuten:

- ▶ hoidon tarve
- ▶ syövän riskiryhmäluokitus ja levinneisyysaste
- ▶ henkilökohtainen tilanne
- ▶ halukkuus saada tiettyä hoitoa sen riskien ja hyötyjen ja omien tunteiden perusteella.

Eturauhassyövän hoitovaihtoehtoja

Aktiiviseuranta

Aktiivinen seuranta sopii miehille, jotka eivät halua tai tarvitse välitöntä leikkausta tai sädehoitoa. Hoidon aloittamista harkitaan, jos oireita ilmenee tai syövän havaitaan etenevän.

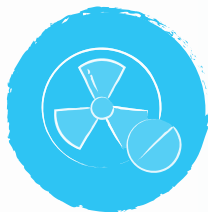
Leikkaushoito

Leikkaushoidossa eturauhanen poistetaan kokonaan tai osittain joko avo- tai tähystysleikkauksessa. Kirurgian tarve riippuu siitä, onko kyseessä paikallinen syöpä.

Ulkoinen sädehoito

Ulkoinen sädehoito on yleisin sädehoidon muoto. Sen tarkoitus on hävittää syöpäsolut niihin kohdistetulla radioaktiivisella säteilyllä.

Brakyyterapia – kudoksensisäinen sädehoito

Kudoksensisäinen sädehoito kohdistetaan tarkasti eturauhaseen joko pienten jyvästen tai neulojen avulla.

Hormonihoito

Eturauhassyöpäsolujen kasvua ajaa pääasiassa testosteroni, joten hormonihoitoon tavoitteena on estää elimistön testosteronin muodostus tai sen vaikutus eturauhassyöpäsoluissa.

Radioisotooppihoito

Radioisotooppihoitoa käytetään levinneessä eturauhassyövässä etäpesäkkeiden hoitoon. Se voi myös lievittää levinneeseen syöpään liittyvää kipua.

Solunsalpaajat eli sytostaatit

Solunsalpaajia käytetään levinneessä eturauhassyövässä syöpäsolujen tuhoamiseen ja niiden kasvun estämiseen.

PSA-seuranta hoitojen jälkeen

Paikallishoidon jälkeen eturauhassyövän etenemistä seurataan PSA-arvon avulla. Jos hoitojen jälkeen syöpäsolut alkavat jälleen lisääntyä, ne tuottavat paljon PSA:ta ja se näkyy laboratoriotesteissä.

Tutustu tarkemmin hoitovaihtoehtoihin sivuillamme.

<https://www.aiheenasyopa.fi/fi/eturauhassyopa/eturauhassyovan-hoitovaihtoehdot>

Kun saat tietää syövästä

Jos sinulla tai läheiselläsi on diagnosoitu syöpä, voit vaikuttaa asioihin osallistumalla aktiivisesti hoitoprosessiin ja olemalla mukana hoitoa koskevassa päätöksenteossa.

Aktiivinen osallistuminen tukee hoidon onnistumista:

- ▶ **Hanki tietoa sairaudesta**, jotta voit keskustella siitä lääkärin kanssa ja ymmärtää paremmin hoitotoimenpiteitä.
- ▶ **Ajattele positiivisesti**, kerro tunteistasi ja etsi tukea muilta, joilla on samanlaisia kokemuksia.
- ▶ **Ole aktiivinen oman hoitosi suhteen**. Tutustu sinua hoitavaan henkilökuntaan ja esitä hoitoasi koskevia kysymyksiä vastaanotolla.

Kaikissa asioissa voit myös kääntyä potilasjärjestöjen puoleen

- ▶ Propo Suomen eturauhassyöpäyhdistys
- ▶ ERSY Eturauhassyöpäpotilaiden tuki ry
- ▶ Suomen syöpäpotilaat ry

Ota selvää hoidostasi

Jos jokin asia mietityttää sinua, kannattaa ottaa se puheeksi hoitohenkilökunnan kanssa. Voit ottaa selvää esimerkiksi seuraavista asioista:

- ▶ Minkä tyyppinen syöpä minulla on?
- ▶ Onko syöpä levinnyt?
- ▶ Mitä hoitovaihtoehtoja minulla on?
- ▶ Mitä haittavaikutuksia hoitoon voi liittyä?
- ▶ Milloin hoito aloitetaan ja kuinka kauan se kestää?
- ▶ Miten voin valmistautua hoitoon?
- ▶ Voinko käydä töissä hoidon aikana?
- ▶ Tuleeko minun muuttaa elämäntapojani?
- ▶ Voinko ajaa autoa hoidon aikana?

Miten toimia, kun saat tietää syövästä?

<https://www.aiheenasyopa.fi/fi/kun-saat-tietaa-syvasta>

Lähteet

Cancer Research UK. Infertility after prostate cancer treatment.

<https://www.cancerresearchuk.org/about-cancer/prostate-cancer/practical-emotional-support/sex-relationships/infertility-prostate-cancer-treatment>, viitattu 25.1.2022.

Johansson R. Sädehoito. Duodecim 30.5.2018.

https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk01078, viitattu 25.1.2022.

Käypä hoito –suositus. Eturauhassyöpä. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin ja Suomen Urologiyhdistys ry:n asettama työryhmä. Duodecim, 2014.

<https://www.kaypahoito.fi/hoi11060>, viitattu 25.1.2022.

Käypä hoito. Eturauhassyövän endokriininen hoito. Duodecim 24.3.2014.

<https://www.kaypahoito.fi/nix02081>, viitattu 25.1.2022.

Käypä hoito. Eturauhassyövän sädehoidon haittavaikutukset. Duodecim 24.3.2014.

<https://www.kaypahoito.fi/nix00972>, viitattu 25.1.2022.

Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim. Eturauhassyöpä. 2012; 128(1): 99–102.

Medical News Today. What is the prostate gland?

<https://www.medicalnewstoday.com/articles/319859>, viitattu 25.1.2022.

Myllykangas M et al. Eturauhassyövän kehittyvä sädehoito. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim 2017; 133(17): 1555–62.

Parker et al. Alpha Emitter Radium-223 and Survival in Metastatic Prostate Cancer. New England Journal of Medicine 2013. <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/nejmoa1213755>, viitattu 25.1.2022.

Pitkäniemi J, Malila N, Tanskanen T, Degerlund H, Heikkinen S, Seppä K. Syöpä 2019.

Tilastoraportti Suomen syöpätilanteesta. Suomen syöpäyhdistyksen julkaisu nro 96.

Suomen Syöpäyhdistys, Helsinki 2021. https://syoparekisteri.fi/assets/files/2021/07/Syopa_2019_Tilastoraportti_0107.pdf, viitattu 25.1.2022.

Prostate Cancer Foundation Norway. http://prostatakrefstiftelsen.no/pcf_eng, viitattu 25.1.2022.

Saarelma O. Eturauhassyöpä. Duodecim 26.1.2021.

https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00210, viitattu 25.1.2022.

Suomen syöpäpotilaat. Eturauhassyöpäpotilaan opas, 2019.

<https://www.syopapotilaat.fi/opas/eturauhassyopapotilaan-opas/>, viitattu 25.1.2022.

Syöpäjärjestöt. Kaikki syövästä. Eturauhassyöpä.

<https://www.kaikkisyovasta.fi/tietoa-syovasta/syopataudit/eturauhassyopa/>, viitattu 25.1.2022.

Tonttila P & Vaarala M. Yleiskatsaus. Eturauhassyövän kehittyvä diagnostiikka.

Suomen Lääkärelehti 2021; 76(21): 1309–1314.

Vaalavirta L. Sädehoito. Duodecim 20.12.2021.

https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk01078, viitattu 25.1.2022.

medinfo@bayer.fi

www.bayer.fi

Lue lisää eturauhassyövästä

<https://www.aiheenasyopa.fi/fi/eturauhassyopa>